

DANICA.

Katolišk cerkven list.

№ 43.

V četrtek 14. kozoperska 1852.

Tečaj 7.

Peričnik.

Tam za Triglavom visokim,
 Ki gleda, kôd Sava se zvija,
 Iz srede zale
 Sterne skale
 Vun kupi,
 Jo čez skališe
 Merzlo piše
 Veličastni Peričnik.

Tamkej med hribi, v samoti
 Nam Krajne imenitnost skazuje,
 Krog sebe meče
 Lesketeče
 Kaplice,
 Jo hitro dere,
 Sebe pere
 Veličastni Peričnik.

Teb', veličastni Peričnik!
 Naj vedno se slava prepeva,
 Ki sama pena
 Gor se spenja,
 K' dolj zletiš,
 Castiš s šumenjem
 In gromenjem
 Božjo Vsigamogočnost.

J. V.

Na Marijno prošnjo

*se spreoberne mlad nejeverie danasnjih časov,
 spačen z branjem škodljivih bukev.*

Začetnik bratovšine Marijniga presv. Serca, g. duhovni pastir Dufriche Desgenettes, pripoveduje od nekiga Deziderja, kteri, z branjem pohujšljivih bukev zapeljan, se je bil ves znejeveril in poživinil, in ki mu je bila natora njegov Bog (materialist). Do katoliške cerkve se mu je iz cele duše gnusilo, in njene služabnike je čertil z neusmiljeno togoto. Bili so v njegovih očeh kuga človeštva in vošil je, de bi bili vsi do zadnjiga zmed živih iztrebljeni.

V takim življenju in djanju je bil 30. leto dosegel, in več mu na zemlji ni bilo odločeno; jetična bolezin se ga je lotila in ga v naglim tiru gnala proti vratam večnosti. Njegova bogoljubna sestra se je veliko trudila, mu luč vere spet peržgati, pa vse je bilo zastonj; vse je preklinjal in za stanovitno terdil, de v Boga ne veruje. To zvč neka perjatica bolnikove sestre, pobožna gospa iz duhovnije Marije Zmagovavke v Parizu, in pride ji v misel, tega nesrečniga človeka v molitev Matere bratovšine Marijniga presv. Serca perporočiti, in de bi

Marijno pomoč gotovši dosegla, ga tudi vanjo zapisati. Persla je v saboto 17. rožnika 1837. leta k predniku te bratovšine, in poprosila, de naj bi nekiga mladiga, nevarno bolniga človeka, v bratovšino zapisal in ga tudi v molitev perporočil, de bi mu Bog na prošnjo presvete Device dodelil milost, poslednje sv. zakramente k svojimu zveličanju prejeti. Prihodnjo nedeljovečer so bile očitne molitve in v ponedeljek je šlo več ljudi k sv. Obhajilu za njega.

Ta dan je bil za bolnika zmed nar hujsih eden; bolezin ga je večkrat zapored tako prijala, de mu je ze skorej prav za smert bilo. Zvečer ob 7. ga zdravnik, moz kersanskiga duha, obiše. Zdravnik od bolnika uprašan, kaj de misli zavoljo bolezn, mu iz dobriga vzroka nič ne perkriva, ampak mu pové, de zanj ni več pomočka, smert de je blizo; po tem perstavi: „Perjatel! večno zveličanje vam je na ponudbo; ako si ga želite zaslužiti, se je cas.“ Merzlo in oistro odgovori Dezideri: „Sim vam že obmolil svojo vero, gospod dohtar! tega govorjenja ne bom več poslušal; per tem ostanem. Ne verjamem, de bi bil Bog; ko bi pa tudi bile nebesa in večnost, si nimam kej očitati. Sedem let je, kar se trudim za blagor človeštva; zanj umerjem.“ Bil je namreč prenapet tovarš tistih derzavnijskih (politiških) sleparij, s kterimi nekaj let sem toliko zapeljanih druge in zlasti mladost zapeljuje. Zdravnik ga je še nekaj minut blagosrečno nagovarjal; bolnik pa se je od njega obrnil, in se je potuhnil, kakor de bi ga se slisal ne več.

Ko zdravnik odide, reče Dezideri svoji strežnici, bogoljubni sestri iz družbe imenovane „dobre pomoči (bon secours),“ ki je bila naprosena mu streči: „Takó se mi je ze perstudil! Ze večkrat mi je govoril od vere, in ee mu tudi rečem, de sim tega sit, vender noče molčati.“ Sestra mu, ker je ze ves utrujen in slab bil, le samo reče: „Ali, moj perjatel! ee pa vender Bog le je, kaj pa bo z vami? Ni ga človeka, de bi bil pred njim popolnoma čist.“ In to je bilo dosti, — persla je bila ura, Marija Devica se je Zmagovavko pokazala, ter je njegovo terdovratnost res premagala. Dezideri se v sestro ozre, nekoliko pomisli, in zavpije s čudno močnim glasom, kakor je koli bolan bil, rekoč:

Res je, spomnim se čudeža, ki se ne more tajiti, ker celo ljudstvo ga je vidilo: ta je pomnoženje peterih kruhov v pušavi. Spoznam Jezusa Kristusa (svojiga Boga). „Perpeljite mi mašnika; ta večer se se bom spovedal; jutri bi morebiti prepozno bilo.“ „Vsigamogočna Jezusova gnada! to spreobrnjenje je tvoje delo! Pred malo migljeji je bil ta človek se neje-

verniki, ki je Boga tajil, in njegovi pravici kljuboval; in neprevidama, v trenutku, si ga v spokorniga zvestiga otroka spremenila.“ (Desgenettes.)

Bilo je že pozno in bolnik ves spehan; ali njegovo kopernenje je bilo tako goreče in nevarnost tolika, da si niso upali nič odlašati. Zvolil si je tistiga duhovna spovednika, ki ga je poprej nar bolj sovražil in zaničeval, in se je čisto spovedal. — Z Božjo veliko milostjo na prošnjo Matere Božje tedaj se je bil ta človek v tako kratkim času ves spremenil: bil je zdaj pohleven in ves voljan, in kakor je bil popred žalostin, tako je bil zdaj nezrečeno razveseljen. Novo dušno življenje mu je nekako posebno moč dalo: celo noč ni očesa zatislil, je le od svoje sreče in veselja govoril, in prosil da naj mu molijo. Rekel je, da je nar srečniš človek na zemlji. Čez nekaj malo dni se je spet spovedoval in je hrepenel po sv. Obhajilu, rekoč: „Kdaj bom ljubiga Boga prejel?“ Bil je čez en teden obhajal, in dva dni pozneje je tudi prejel zakrament sv. birme, ker je bil poprej od mladih let ves zapušen.

Od tistihmal se je njegova gorečnost in ljubezin do Boga vsak dan bolj prečudno vnemala. Nič družiga ni govoril, kakor od Boga in vere, in pa s toliko znajdenostjo, kakor da bi bil celo svoje življenje le samo s timi visokimi rečmi opraviti imel. Velikrat je rekel: „Prosim Boga, da bi me le še nekoliko dni pustil, da bi mu zamogel bolečine darovati v zadostenje svojih grehov.“ — „O kako srečn bi bil, ko bi mi Bog milost skazal, enkrat per sv. maši biti, ki sim popred svete zakramente, božanstvo Jezusovo in vero sploh tajil.“

Ta človek, ki je bil popred tako deleč zašel, je čez 4 tedne po svojim spreobrnjenju, popolnoma z Bogom spravljen v goreči ljubezni in terdnim upanju — ravno v praznik Matere Božje Karmelske, s spodbudljivo smertjo svoje življenje sklenil. Njegove poslednje besede so bile: „Jezus, Marija in Jožef, vam zročim svoje serce, dušo in življenje!“ J.

Slovesna vpeljava mašnikov sv. mislona pri sv. Jožefu v Celji.

Ko sim lani nekaj popis sv. misiona na Ponkvi v Danico poslal, si nisim mogel misliti, in z mano mende noben častitih bravcov Danice ne, da se bo zelja, konec tistiga sastavka (št. 27.) razodeta, kedaj v taki meri spolnila, kakor smo jo pretečeno nedeljo (26. kimovca) spolniti se vidili. De bodo Lazaristi ali misioni mašniki sv. Vincenceja Pavljana kedaj na Slovenskim vinograd Gospodov obdelovali, pač v misel nobenimu prišlo ni, ki smo se nad svetim delam na Ponkvi iz serca radovali. Zelja za misione izrečena je samo to imela v sebi, da bi se spet kje shod mašnikov zbral, in z združeno močjo vernimu ljudstvu hrano delil za večno življenje, ker je bil sad na Ponkvi tako očitin in slovesin. Le kakor primerilo se je, da se je v tistim sastavku sv. Vincenceja in njegovih mašnikov opomnilo. In glej, komej je tretji mešec čez leto od tiste dobe, in mašniki sv. Vincenceja so med nami, med nami za vselej. Velika misel, jih med nami vpeljati, je v persih dveh junaskih mož čes da že dolgo skrita bila, in bila tačas mende že godna, se v djanje razviti. Ta dva moža, ki ne poznata družiga veselja, ko čast Božjo in blagostan svojih sobratov množiti, pa rane ubogimu človečanstvu ce-

liti, sta to veliko napravo osnovala, ki ne bo samo Slovencam, ampak scasama tudi drugim narodom lepe Avstrije — v časin in večin hasek (prij). Nas preljubljeni Oče v Kristusu, milostljivi knez Slomsek so namreč že lansko jesen, ko so s pomočjo visokodušniga moža, — kterih ime po njih želji le Bogu znano ostane — že vse osnovali, kar je za vpeljavo misioni mašnikov na prijetnim griču nad Celjem potreba, več mašnikov, za čast Božjo in blagostan človeštva vsih vnětih, zravno pa v Božjih in človeških znanstvih dobro izučeni v Pariz poslali, da so v hiši, kjer je pred 200 leti veliki Vincenci velikodušno delal, in kjer tudi zdaj njegovo truplo počiva, v noviciat stopili, ter se za sv. mision pripravljali in učili. Njih štirje so z enim starejšim, ko vodjem pred 14 dnemi že v Celje prišli, namreč častiti gospodje: Janez Klajžer, bivši sovodja v Graški duhovnici, Jakob Horvat, bivši duhovni vodja usmiljenih sester v Gradcu, Anton Žohar, bivši kaplan Sekovske, in Jožef Reš, bivši kaplan naše škofije, s čast. gosp. Fierl-am iz misoni hiše v Kolinu na Rajnu, jim začasnim vodjem.

Te mašnike s častjo vpeljati, kakor se spodobi sinovam toliko imenitniga očeta, kakor je sv. Vincenci Pavljan bil, so si prečastiti škof to opravilo sami prihranili, in so ga hotli slavniji ko mogoe izpeljati.

Hvale vredna dobrovoljnost visokih uradni Celjskih in poštenih mestnjanov Celjskih je njih želji kaj lepo naprot prišla!

Preti devetim so milostljivi knez do misioni hiše prišli, in so bili od zbrane slavne uradnije, duhovšine, in velike trume ljudstva vse spodobno sprejeti. Kmalu se je procesija v lepim redu v cerkev napravila. V prezbiterju so bili stoli lepo pokriti; na eni strani za gg. uradnike, na drugi za pet misioni mašnikov, v sredi so bili sedeži za duhovšino in ostale uradnike pripravljeni. Ljudstvo, desiravno se ga je terlo, celo skušalo ni, se v prezbiteri drenjati, in je v lepim redu v prostorni cerkvi stalo.

Ko je bil lep himen (sveta pesem): Veni sancte Spiritus, z molitvami dokončan, so škof pooblastenje novih mašnikov z lepim nagovorom razglasili, v kterim so poklic društva sv. Vincenceja po škofovo razložili in potrebo te naprave jasno dokazali — vero namreč oživljati in kersansko življenje vnovič obuditi in okrepiti. — Za odgovor so z moško, krepko besedo vodja misionarjev svojo zahvalo milostljivimu škofu in vsim dobrotnikom te koristne naprave, pa svojo in svojih tovaršev sinovsko pokoršino in vdanost do njih pobožno razodeli. Na koncu je vsih pet mašnikov svojo vdanost s poljubljenjem (kušljejem) blagoslovljeniga perstana na škofovi roki kleče pokazalo: potlej so se vsim peterim po Njih Milosti roketi oblekli, in vodju še stola podelila.

Zdaj se je začela na koru pesem pred pridigo peti, in glasovi so se še toliko krepkeje po celi cerkvi vzdignili, ko je zbrano ljudstvo vidilo, kdo da bo pridigoval, ker so sami milostljivi škof na kancel stopili *).

Po pridigi in v slovesnost zadevajočih molitvah so še sami red božje službe pri tej cerkvi oznanili, da bo namreč vsak dan ob osmih za gotovo ena sv. maša, ob nedeljah in praznikih pa ob sedmih, po leti ob šestih opravilo s pridigo, sosebno za tiste, ki na levi strani Savine prebivajo.

*) Občežek govora v prihodnjim listu.

Na to so milostljivi knez z obilno strežbo višjega duhovstva služili veliko sv. mašo, med katero se je s kora z umetno vredjeno glasbo le po slovensko pelo. Vodja petja so bili čast. gosp. Urban Ditrih, mestni kaplan in katehet dekliske šole. Mašna pesem je bila rajniga gosp. fajmoštra Petra Cene-ta. Pěsem nalaš za to slovesnost od čast. gosp. Virka zloženo so peli med darovanjem krepko gosp. Ditrih.

Po sv. maši so na kancel stopili podprior čast. g. Klajžer, in so v duhu sv. Vincencja zbrano kardelo pozdravili, v kratkim namen svojiga in svojih tovaršev prihoda razložili, visokiga vtemeljitelja (začetnika) te naprave, pričijočiga milostljivega škofa in druge dobrotnike, sosebno uniga imenitnega škofoviga pomočnika za njih sveti trud in tolike dobrote zahvalili, se Lavanski duhovšini v službo ponudili, in vse skupej Bogu, Marii, sv. Jožefu in sv. Vincencju priporočili. — Obleka in izreka nagovora je razodevala učenost, za katero se je veliki Ambrozi pred pridigo Bogu priporočeval — *scientiam, quae aedificat, nescit inflari et de suis bonis super fratres extolli* — učenost Svetnikov, lepo dedšino sv. Vincencja; zato je pa tudi učenim in neučenim bila vsa prijetna.

Globoko je ta slovesnost vsakimu pričijočimu v serce segla in vse s svetim veseljem navdala. Z vidno pobožnostjo in hvaležnostjo se je h koncu zahvalna pěsem pėla; in ko smo po dokončani toliko lepi božji službi iz cerkve stopili, nas je zopet ljubo solnce veselo pozdravilo, ki nam je že od ponedeljka svoje prijazno lice zakrivalo. V sveti zadovoljnosti se je ljudstvo razhajalo; visoka Celjska uradnija, gosp. vojaški glavar Celjske posade, več gospodov učiteljev gimnazialnih, gg. mestnjakov z gosp. županam, več družih gospodov in vsa duhovšina, ki se je k tej slovesnosti snidila s 5 misionskimi mašniki — je bilo pa od prečastitiga g. opata M. Voduška h kosilu povabljenih, in so bili okolj ljubeznivega škofa zbrani. Tudi tukaj je Vincencjev duh vladal. Ljuba prijaznost, odkrita priljudnost in priserčna radost je celo drušino navdajala; kar tudi drugače biti ni moglo, ker je štela toliko osėb, ki zavoljo redniga spolnovanja svojih službinih dolžnost kakor zavolj svojiga nravniga vedenja in priljudnosti vse prek slovijo. Zaljšala jo je pričijočnost blagorodniga gospoda gubernialniga svetnika Janeza Šmelcerja, že davnej toliko ljubljene poglavarja te okrajne, blagorodniga gospoda Jožefa Raka, predstojnika deželne sodnije, ki so si kratko dobo, kar so v Celji, obėno spoštovanje in ljubezen pridobili, in toliko družih sploh spoštovanih gospodov. Stanovi in stopnje službe so bile različne, duh pa eden, zato toliko ljubeznjiva zloga. Zdravica od milostljivega kneza v blagor svetlimu Cesarju in celi svetli cesarski hiši sklicana je bila z visokim navdihom sprejeta in povernjena. Glasile so se zdravice v blagor obėno ljubljenu maršalu Radeckimu, Jelačiću banu, in junaskim polkam avstrijskim, v zdravje pridnim Celjanam, v dober pospeh koristnim napravam od vlade in cerkve vnoviė vpeljanim. Oživljali so ž njimi zložno drušino sosebno gosp. vojaški glavar, gosp. opat, gosp. doktor Kočevar, gosp. Jeretin in drugi, pa tudi čast. gosp. Glazer, ves goreč duhovni pastir — eden nar imenitnejših pomočnikov milostljivega kneza v vpeljavi misionskih mašnikov — so k poštenimu razveseljenju kaj mnogo pripomogli. Milostljivi knez, za svojo duhovšino toliko skerbni, je tudi pri tej priložnosti poza-

bili niso, in so ji z besedami očetove ljubezni priserčno zdravico darovali.

Bodi blagi dan 26. kimovca veselo predznamnje srečnega pospeha novo vpeljani družbi sv. Vincencja! Kakor se je ta dan od vsih strani peterim mašnikom glasilo ali v sercu govorilo, tako naj nje in njih naslednike po vsih njih potih v naših krajih vedno spremlja in sprejemlja priserčno: „Dobro došli! — Bog vas sprimi!“ M. S.

Sedanji obšir katoliške cerkve.

(Spisal Valentin Sežun.)

Pogled na Poljsko pred l. 1772.

Poljaki so Slovani, med letam 963 in 968 je perslo kersanstvo med nje. Vojvod Miecislav I. si je bil češko princesnjo Dobrovko v zakon vzel. Bila je pobožna žena; po njenih prošnjah in molitvah se je 966 Miecislav dal kerstiti. Jordan je bil prvi škof na Poljskim. Boleslav I. je bil prvi kralj na Poljskim in je od l. 992 — 1025 deržavo na vsih straneh razširil. Kralj Kazimir III. veliki je sicer veliko storil za telesni prid dežele (l. 1333 — 1370), ali bil je svojim podložnim v veliko pohujsanje, živel je prav po turško. Iz pregrešniga nagnjenja do judinje Estere je on judam veliko kupčijskih pravic in obilno svobode dovolil, in pravo kugo v deželo perpeljal. Judje, ki so bili s svojimi odertijami na Španskim velik nepokoj napravili, so od vsih krajev na Poljsko pervreli, vso obertnijo in kupčijo na se spravili, s posojevanjem na zastavo, po perpušenih in ne perpušenih potah vse premoženje iz kmetov izmolzli ter ves narod v neko nesamostojnost speljali, kar je zlo perpomoglo k razpadu poljskiga kraljestva. Skorej ves gotov dnar je v rokah judov; per 10 tozbah jih je gotovo 9, kjer je jud ali tožnik ali se pogostniši toženie. Nobena tatvina skorej ne pride na dan, de bi jud ne imel nad njo deleza, ee ni tat, je pa kupec ukradenih reči. Karkoli dnarjev pernese, pravi Kanabieh, je judu prav.

Pod kraljem Vladislavam, Jagelonam, ki se je bil s poljsko kraljico Hedvigo zaročil, je bila Litvanska dežela s Poljsko zvezana in vanjo kersanska vera vpeljana (1386). — Kralja Kazimira IV. (1447 — 1492) in njegove žene Elizabete, hčere cesarja Alberta II., tretji sin je bil sv. Kazimir, kteriga spomin katoliška cerkev 4. sušca obhaja. Ta kraljev sin je iz posebne ljubezni do diviške čistosti in dušne lepote ostal neoženjen. Zlasti je častil prečisto Devico Marijo, in ji je zložil v čast slovitno pesem v latinskim jeziku: „Omni die die Mariae laudes mea anima.“ Ta pesem se je tudi najdla per njegovim nestrohnjenim truplu, ko je bil 1604 njegov grob odkrit. Kazimir je bil oče ubozih; dvorne nečimernosti ni mogel terpeti; podnevi dobrote deliti, po noči pa moliti je bilo njegovo opravilo. Umerl je 4. susca 1484, 25 let star.

Krivoerstra na Poljskim. Luterani, Kalvinci, Sociniani.

Ljulika, katero je sovražnik (Mat. 13, 28) po Lutru, Kalvinu in njunih družnikih v 16. stoletju po Nemėii in Švajcu bil jel sejati, se je tudi na Poljskim kmalo začela kazati. Njen sled se dobi v ti deželi že v l. 1519. Luterove bukve namreč so bile vanjo zanešene; kakor sploh po prepovedanim sadu, so ljudje poželjivo po njih segali. Nekteri vikši pastirji so dremali in k timu početju molčali

ko je bila dolžnost čuti; drugi pa so nevarnost bolj spoznali in se na vso moč prizadevali jo odverniti. Na njih prošnjo je bil kralj Sigismund I. l. 1520 ojstro prepovedal luteranske bukve v deželo nositi. Poznanski nadškof Joan Laski, Przemisliški škof Andrej Krzicki sta obhajala več zborov (sinod) v Gneznju, v Petrikavi, de bi se ustavilo luteranstvo, katero je zmiraj hujši in hujši rastlo. Nastopili so časi nezmero žalostni. Ne le svetni ljudje, clo več duhovnov je odpadalo, minihi so zapušali samostane. Neki Jakob Knade iz Danciga je že l. 1518 odvergel samostansko spokorno oblačilo, in namesto neveste Kristusove, svete Cerkve, si je Ano Rastenberg ženo vzel, tedaj ob času, ko se Luter ni na ženitev mislil. Janez Seklucian, Janez Kosmin, Feliks Kruciger, Samuel, poprej dominikanar, Martin Glosa in sosebno Franc Stan-kart so nar bolj znani pridigarji luteranstva na Poljskim do l. 1548. Veliko pospeha je kriva vera dobivala, tudi od tod, ker se je veliko Poljakov v Vitenbergu, Kraljovciu in drugih nemških vseučeliših šolalo. Njih učenost, ki so jo domu pernašali, je bila zguba katoliške vere. Pomislimo daleč, de na Poljskim nobene prave viksi državne oblasti ni bilo, temuč de so posamezni plemenitniki in drugi Poljaki na svojih posestvih smeli ljudi imeti, kakorsne koli so hotli, in ne bomo se čudili, de je ravno na Poljskim vsakorsna zmota in kriva vera svoje zavetje imela. Vonder dokler je dobri kralj Sigismund I. živel, se je krivoverstvo le po malim in bolj na tihim po deželi zamoglo širiti. Ko je bil pa on l. 1548 umerl, so smele zmote na ves glas ukati; zakaj uniga sin Sigismund II. Avgust, ki je od l. 1548—1572 kraljeval, ni imel katoliške gorečnosti, kakor njegov oče, bil bi se morebit še sam poprotestantil, ako bi se protestanti tako med seboj klali ne bili. Bilo je tako deleč perslo, de so vsakteri zapeljivci iz ptujih dežel, ktere je doma ječa in clo smertna kazen čakala, na Poljsko vrel, ondi zavetje našli in sv. kersansko vero po svojih umisljavah tako prenarejali, de njih nauki na zadnje clo nič kersanskiga niso imeli, komaj de še vero v eniga Boga. Janez Laski, nevredin sorodnik imenovaniga nadškofa in prošt v Gneznju, je bil zdaj luteranskiga, zdaj evnglianskiga duha, in je kakor svojo znaidbo učil, de bi se Obhajilo le sedé prejemale. Franc Lismanin, domá iz otoka Korfu, je bil na Poljskim provincial in spovednik kraljice Bone, žene Sigismunda I. Branje Lutrovih bukev pa je bilo njegovo vero omajalo in pogrezoval se je od stopnje do stopnje v nar grozovitni zmote. Na svetovanje Kalvina se je bil v Genfu oženil, je bil na zadnje clo socinian in svetovavec prajsovskiga vojvoda Alberta. Ko je bil izdal sv. katoliško vero in toliko ljudi zapeljal si je kakor drugi Iskarjot, v l. 1563 sam sebi življenje vzel. Grof Andrej Gorka je podpiral kakor protestant moravske brate. Drugi prednik protestantov je bil mogočni knez Miklavz Radziwil. Njegovi 4 sinovi so pa se skesani spet v katoliško cerkev vernili. Pohujšanje popravljati so skerbno kupovali protestanske bukve (biblie), ki jih je bil njih oče na svitlo dal, ter so jih sožigali. Od l. 1558 so se jeli sociniani na Poljskim močno razširjati, njih glavarji Leli in Faust Socin, Blandrata, Bernardin Ohino, so najdlji na Poljskim per protestantih podporo. Kako deleč de je šla razdraženost in zaslepljenost krivovercev, se vidi

iz tega, ko so v l. 1565 katoličani v Petrikavu mogli tožiti, de je katoliškemu duhovnu socinian clo per procesii monštranco iz rok potegnili in sv. hostio z nogami potaptali! Ko je kralj Sigismund II. Avgust 1572 umerl, so bili skorej vsi plemenitniki protestanti. On je bil zadni iz Jagelonove rodovine. Pervi Jagelo, ki je bil iz ajdovske táme kristjan, je bil, kakor bomo poznej per popisu Litvanije vidili, kraljestvo in cerkev k tako lepimu cvetu povzdignil; ta je pa obodvoje na pot pogube spravil, ker je zmotam vso prostost perpustil. Stanovi, večidel protestanski, so si odslej pravico perlastili, nove kralje voliti, kar je bilo vzrok vedniga nepokoja in na zadnje razpada Poljske deržave.

Razgled po kersanskim svetu.

Dunaj. Baron Oskar Redwitz, eden zmed redkih kersanskih pesnikov, ki tudi v svojih pesmih kristjan ostane, si je od vlade na dvé leti slovó sprožil, de bo v tihim miru na kmetih v posestvu „Schellenburg“ v Renskim Palatinatu (Rheinpfalz), neko žaloigro (tragedio) dokončal.

Budejovice. Visokočastiti škof V. Jirsik so v razpisu do duhovstva perporočili, de naj v vsaki katoliški šoli bo podoba svetiga križa, ktera kaže otročjiga Perjatla in učivno znamenje velike skrivnosti našiga odrešenja. Pot v šolo naj bo pot k Jezusu, po katerim edinim zamoremo k Očetu priti. Pokazanje na Križaniga per učenju svete občutke zvikuje in per molitvi pobožnost vžiga. Perporočé dalje petje dobrih pesem, ki naj se iz šole na dom in v cerkev razširijo, potlej, kolikor je le moč, de naj otroci vsak dan gredo k sv. maši, zunaj ojtrejši zime. Neka lažnjiva mehkužljiva človečnost (humanitas), s ktero se dandanašnji tolikrat izgovor dela, šolarje per nekoliko slabim vremenu od maše zderžati, naj se nikar v pravilo ne jemlje. Prejemanje svetih zakramentov, ako je moč, naj se zgodi z nekako slovesnostjo, posebno pervo sv. Obhajilo; tudi nedeljski šolarji naj bi občinsko prejemale svete zakramente.

Dunaj. Tudi v Dunajski deželni jetnišnici so bili v drugi polovici uniga mesca misjon napravili. Velik je mende sad tega misiona; do 600 jetnikov je skoz teh 8 dni pokoj vesti doseglo.

Iz Hanoverskiga. Sedanje vladarstvo katoliško cerkev veliko bolj podpira, kakor se je to kdej zgodilo. To spricuje denar, ki ga je vladija za zidanje novih cerkvá in za katoliške vradnije vnovič dovolila. Ravno tako se tudi v tem kraljestvu katoliška cerkev veči svobode veselí, kakor v drugih protestanskih deržavah, kar se že iz tega razvidi, de tukaj ptuji redovniki duhovne vaje brez vse opovere imajo, kterih se ljudstvo z velikim veseljem vdeležuje.

Iz Amerike. V Kvebeku ima veliki škof svetito semenišče, v kterim je lani 200 učencev bilo. Učencev, ki so samo k poduku v semenišče hodili, je bilo še več. Veliki škof je že dolga želel, za semenišče vseučelišne pravice perdobiti. Obernil se je toraj k poglavarju, lordu Elgitu, ki je sploh proti cerkvi prav pravicin, in je prošnjo per anglikanskim vladarstvu podpiral. Une dni se je sporočilo, de bo kraljica prošnjo uslišala; in po tem takim bo katoličanam protivna anglikanska vladija napravo katoliškiga vseučeliša v Kvebeku dovolila.

O. Ignaci Pavlanski (Jur Spencer) je zdaj v Parizu; ni davno kar je eno nedeljo v 4 cerkvah pridigal od molitve za »preobrnjenje Anglezov.